

А мой 2
Р-48

Убайди Раџаб

Бовар ва каланд

Ду Ҷисса

«АФСОНА»
Душанбе - 2007

Ҳадяи Сафорати Ҷумҳурии Исломии Эрон
барои кӯдакони хуби Тоҷикистон

Убайди Раҷаб 15 майи соли 1932 дар деҳаи Нигноти канори шаҳри бостони Панҷекат ба дунё омадааст.

Бештар аз 40 китоби шеър, қисса, достон ва чистону кистонҳои ӯ, ки барои кӯдакон аст, дар нашриёти Тоҷикистон ва кишварҳои дигар чоп шудаанд.

Устод Убайди Раҷаб аз аввал барои хурдсолон шеър менавишт. Баъд боз барои онҳо навишт. Пас аз он барои дӯстони ҷавони худ китоб навиштанро «вазифаи ҳамагӣ»-и худ донист. Ҳозир ҳам асосан барои бачаҳо менависад ва бо шавқу ҳавас менависад. Чунки барои онҳо беҳтару хонотар менависад. Барои ҳамин ҳам Убайди Раҷабро кӯдакон беҳтар меҳонанд, беҳтар медонанд, дидору сӯҳбаташро дӯст медоранд. Ҷӯро аз беҳтарин шоирони худ мешуморанд ва кори дуруст ҳам мекунанд. Чунки Убайди Раҷаб пештар аз ҳама ва беҳтар аз ҳама шоири бачаҳост. Маҳз барои ҳамин гуна шеърҳо зебою шевои барои кӯдакон навиштааш ба Ҷоизаи Созмони ҷавонони Тоҷикистон, Ҷоизаи давлатии Тоҷикистон ба номи Рӯдакӣ, Мукофоти байналмилалӣ ба номи Андерсен ва унвони ифтихории Шоири халқии Тоҷикистон сазовор шудааст.

Инак, дӯсти азиз, китоби нави шоири худро дар даст дорӣ, ки ду қиссаро ба ҳам овардааст.

Д
тоҷ 2
Р-48.

Убайди Раҷаб

БОВАР ВА КАЛАНД

Ду қисса

«АФСОНА»
Душанбе - 2004

БОВАР ВА КАЛАНД

Марде буду сода буд,
Сода буду лода буд.
Пиндори абас мекард,
Бовар ба ҳар кас мекард.
Ҳарфи байни ду лаб гашт,
«Бовар» ба ӯ лақаб гашт.
Гӯшам деҳ, аз кори ӯ
Қисса пардозам ба ту.

Бовар дорад каланде,
Як моли дилписанде.
Хуб асту гиро бисёр,
Зеби дасту боби кор.
Овозаи каландаш,
Овозаи баландаш,
Рафта ба наздику дур,
Боварро карда машхур.

Аз ин роҳу аз он роҳ,
Ҳоҷатманди ёрихоҳ,
Ояд манзили Бовар,
Бинвозад дили Бовар.
Аз баҳри муддате чанд
Аз Бовар барад каланд.

Бовар, ки бовар дорад,
Фикре андар сар дорад:
Оне барад каландаш,
Боз оварад каландаш.
Бидҳад касе варо фанд,
Ба сад бало шавад банд.

Андар он деҳи зебо,
Биҳишти рӯи дунё,
Як марди нуктадон буд,
Номи некаш Замон буд.
Хоҳанда буд, чун додар
Ёри кунад ба Бовар,
Аз соддагӣ раҳонад,
Ҳушаш дар ҷо бимонад.

Аз соддагияш одам
Чизе набинад чуз ғам.
Дарсаш то диҳад дуруст,
Вақти мувофиқ мечуст.

Гармо рахти сафар баст,
Сармо маҳкам камар баст.
Бол абри сияҳ кушод,
Пайғом аз тирамаҳ дод.
Ҳангоме созандакор,
Дар зад Замони бедор.
Пурсид аз Бовар каланд,
Як бегаҳ мекунад банд.
Андак замин гардонад,
Дон бар замин афсонад.
Бурд аз Бовар каландаш,
Бурду ба ғам афкандаш.

Мавсими кишту кор аст,
Кори Бовар бисёр аст,
Фасли сармо — пушти дар,
Як лаб замини Бовар
Мунтазир бар каланд аст,
Аммо каландаш банд аст.

Бовар назди Замон рафт,
Афзорашро чӯён рафт.
Чашме бар раҳ Замон дошт:
Дон андар ҳота мекошт.
Бо рӯе хуш, диле сард,
Шурӯъ дарси худро кард:
— Додар, - гуфто, - бубахшо,
Мен қоре кардам ноҷо.
Бобси Фирӯз омад,
Алғулгун дирӯз омад.
Ҳастии ҳиммат кушодам,
Барӯ каландат додам.
Бовар баӯ бовар кард,
Сӯи Гулгун сафар кард.

Гулгун марзе дилрабоист,
Хушоб асту хушҳавост.

Бовар бар Гулгун омад,
Пеши Бобо чун омад,
(Бобо дарвоза мекард,
Чӯберо тоза мекард),
Лаб чун кушод аз каланд,
Воқиф Бобо шуд аз фанд.
Ҷайби ҳазли худро кофт,
Осон аз пеши худ бофт:
—Нороҳат гаштӣ, Бовар.
Як соат шуд, ки додар,
Ёри туву ман — Ҳақдод,
Бибурд онро Ҳуснобод.
Бовар ба ӯ бовар кард,
Роҳи худро дигар кард.

Бовар бо чеҳраи шод
Рӯи раҳро барниҳод.
Андар боли бод омад,
Рост Ҳуснобод омад.
Рӯз буд андаке сард,
Ҳақдод андова мекард.
Аз гил мешуд қачӣ рост,
Бовар каландашро хост.
Лабханда кард Ҳақдод,
Мӯи лабро тобе дод,
Гапро дигар сӯ бибурд:
—Сангин Сари чӯ бибурд!..
Бовар он сӯ рӯ овард,
Рӯ бар Сари Чӯ овард.

Шеб омад, фароз омад,
Як роҳи дароз омад.
Ҷар омаду чӯ омад,
Пешин Сари Чӯ омад.
Сангин хирман мекӯбид,
Гирди хирман мерӯбид.
Бовар чун рӯ ба рӯ шуд,
Пурсон каланд аз ӯ шуд.
Содагияш бас форид,
Сангин пушти сар ҳорид.
Гуфто: - Каланд ин ҷо буд,
Зери қаҳнома ҷо буд.

Аҳмад омад аз Даштӣ,
Дучор оё нагаштӣ?
Серӯза бурд Даштӣ,
Аз Даштӣ ту гузаштӣ.
Боре гарон рӯи кифт,
Бовар он сӯ раҳ гирифт.

Аз Даштӣ бар Ноёба,
Аз Ноёба Дуоба,
Аз Дуоба Кошона,
Аз Кошона то хона,
Кӯху кӯталро пай кард,
Роҳи зиёде тай кард.
Бовар ҳар қадар ҷон канд,
Пайдо наомад каланд.

Бовар ночору шалпар,
Омад назди оҳангар.
Илоҷе не, фармояд
Бар ӯ каланде бояд.
Оҳангар бо хуш забон
Гуфто: - Гаштӣ саргардон.
Дод андак газандат,
Андар дукон каландат.
Андак лабаш паридаст,
Осеб андак расидаст.
Чинам фардо дамашро,
Рост кунам хамашро,
Беҳтар аз аввал шавад,
Коре агар ҳал шавад:
Муште хоки хоросанг,
Зуғол аз чӯби заранг,
Гард аз шохи бузғола,
Қафшере чихилсола,
Санге сафеди обӣ,
То фардо чошт ёбӣ.

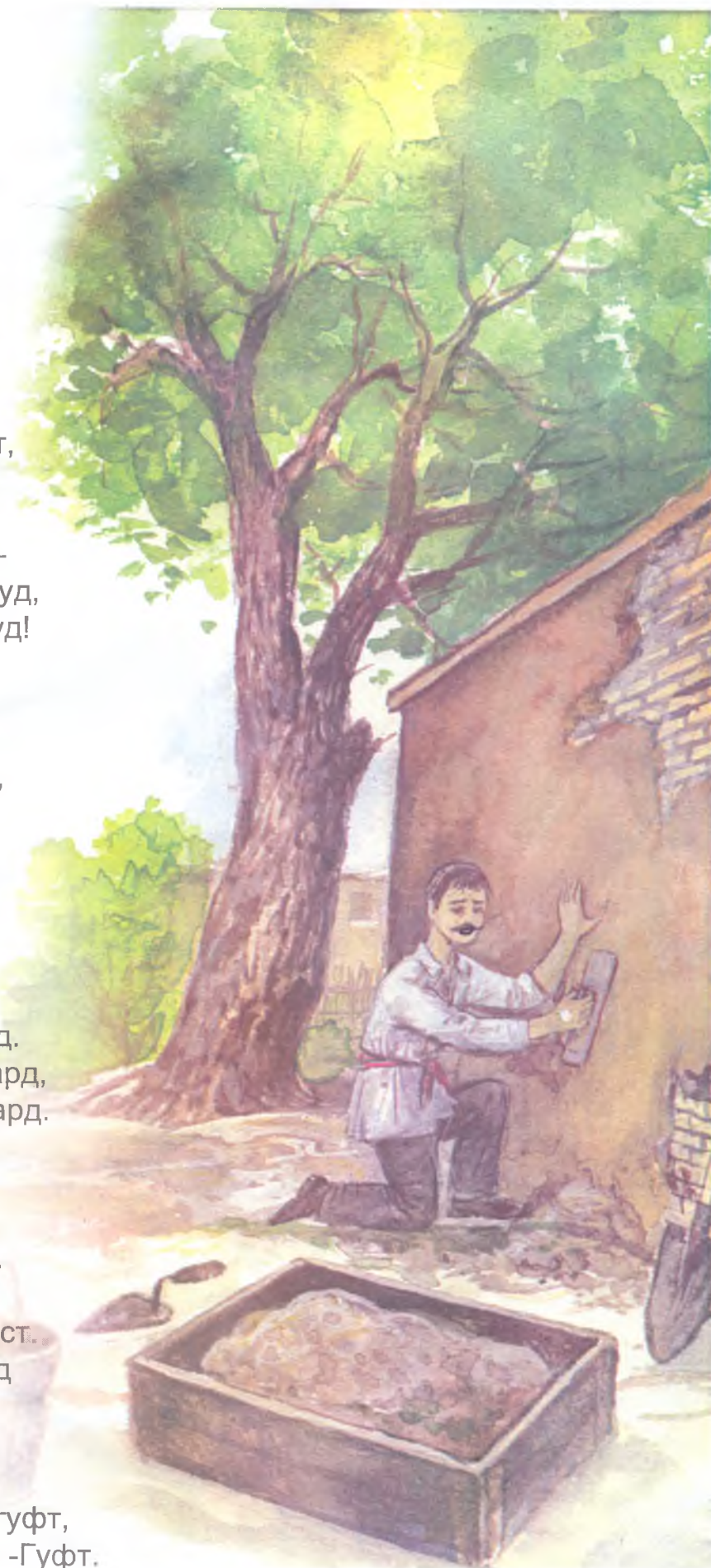
Бовар фарқи гумон шуд,
Мушкил омад, осон шуд:
«Зуғол аз чӯби заранг,
Муште хоки хоросанг,
Гард аз шохи бузғола,

Кафшере чихилсола,
Фардо муҳайё кунад?
Чӣ коре ҳоло кунад?
Ҳоло бояд бикобад,
Санге обӣ биёбад».
Оби дарё хунук буд,
Ҷо-ҷо яхе тунук буд.
Поафзор аз по андохт,
Худро ба дарё андохт.

Ғӯта хӯрду пинҳон гашт,
Моҳӣ шуд, ноаён гашт.
Обе симоби бетоб,
Чобук баромад аз об —
Санге дар каф хушнамуд,
Оҳангар гуфто: — Кабуд!
Санге сафеди обӣ,
Ҷаҳд бикун, ки ёбӣ.

Бар об аз нав даромад,
Бо санги нав баромад.
Усто гуфто: — Гулобӣ!
Саъйе куниву кобӣ,
Санге сафеди обӣ,
Ҷони ширин, биёбӣ.
Бори саввум даромад,
Санге дар каф баромад.
Усто гуфто: — Санге зард,
Дармон нагардад ба дард.
Санге сафеди обӣ
Танҳо бояд биёбӣ.
Бовар забон мехоид,
Дандон ба ҳам месоид.
Ранги рӯяш сафед аст,
Ларзон чун барги бед аст.
Дар ғӯши Бовар чун бод
Пайваста ово медод:
«Санге сафеди обӣ,
Бовар, бояд биёбӣ!»
«Бояд як раҳ кобам!» - гуфт,
«Шояд ин раҳ ёбам?!» - Гуфт.

Рӯи раҳ по барниҳод,
Лағзиду аз по афтод.

Бовар чашми худ во кард,
Нуре дар дида чо кард.
Панҷара рӯ ба рӯ дид,
Пизишке дар паҳлӯ дид.
Сӯзе дар чон аз таб дошт,
Ҳарфе зери ду лаб дошт:
«Нек омаду бад гузашт,
Гӯлият аз ҳад гузашт.
Ай сода, сода, сода!
Ай лода, лода, лода!».

Боди сарсар вазон буд,
Бозигар бо хазон буд.
Сар мешуд қиссаи шом...
Қиссаи мо шуд тамом.

ДАР МАВСИМИ ТОБИСТОН

—Мӯрча, эй мӯрча,
Майдаяки зӯрча,
Аз саҳар зери борӣ?
Чиро бо худ меорӣ?
—Аз пая як-ду дона
Дона барам ба хона.
Дар мавсими тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

II

—Оруяк, эй оруяк,
Хушболу хубруяк,
Сафар аз саҳар дорӣ?
Кучо ту сафар дорӣ?
—Равам ҷониби саҳро,
Оварам шаҳди гулро.
Дар мавсими тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

III

—Санҷобак, эй санҷобак,
Санҷобаки бехобак,
Ин қадар мешитобӣ?
Аз саҳар чӣ мекобӣ?
—Аз шоха як-ду дона
Мағз барам ба хона.
Дар мавсими тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

IV

—Калламуш, эй калламуш,
Калламушаки баҳуш,
Чаро замин мекобӣ?
Аз замин чӣ меёбӣ?
—Хона бино мекунам,
Донаро ҷо мекунам.
Дар мавсими тобистон
Хӯрам ғами зимистон.

Ү

—Харгӯшак, эй харгӯшак,
Харгӯшаки хомӯшак,
Ту ҳам машғули корӣ?
Ҷамроҳи худ чӣ дорӣ?
—Сабзӣ дораму карам,
Бар манзилам мебарам.
Дар мавсими тобистон
Ҳурам ғами зимистон.

ҮІ

—Булбулак, эй булбулак,
Ошиқи рӯи гулак,
Чаро ту беқарорӣ?
Як дам роҳат надорӣ?
—Аз барои мӯрча,
Мӯрчаи зӯрча,
Аз барои оруяк,
Хушболу хубрӯяк,
Аз барои санҷобак,
Санҷобаки беҳобак,
Аз барои калламуш,
Калламушаки баҳуш,
Аз барои харгӯшак,
Харгӯшаки хомӯшак —
Лаб бар сано кушоям,
Таронаҳо сароям,
Ки дар фасли тобистон
Хӯрад ғами зимистон.

КИТОБРО ДАР МҶҲЛАТИ ҚАЙДШУДА
БАРГАРДОНЕД

*Сафорати Ҷумҳурии Исломии Эрон дар Тоҷикистон
Номи китоб: «Бовар ва каланд»*

**ББК 84 Тоҷик 7
Р 48**

**Рассом Абдусаломи Абдуллоҳ
Муҳаррир Ҷӯраи Ҳошимӣ**

**Мусахҳеҳ: Мавлудаи Равшанёр
Чопи аввал: Соли 2004
Теъдод: 500**

**Нишони наشريёт: ш. Душанбе, «Афсона», хиёбони
Саъдии Шерозӣ – 16.**